

[Axel Sneum.]

med Værkstedundervisning og Fagskoler, der er og har været haardest ramt i økonomisk Henseende. Disse Skolers Udgifter til Lærreløn og Administration er jo steget kolossalt i de senere Aar, og jeg vil her udtale Haabet om, at den nu givne Bevilling maa blive administreret paa en saadan Maade, at ogsaa de større Skoler kan være tjent dermed.

Hvidberg: I Anledning af den ærede foregaaende Talers Bemærkninger om, at Præster maaske skulde være mindre venligt indstillet ved Ansættelsen af blinde Organister, vil jeg mene, at det maaske vilde være korrekt at forelægge nogle bestemte Tilfælde, som kunde fremføres som Bevis for en saadan Paastand. Jeg har selv i min Ungdom været Præst og været med til Organistansættelser, og der kan være saa mange Hensyn, hvorefter man ansætter Organister, men at man skulde tilsidesætte en blind Organist, der skulde være kvalificeret, har jeg aldrig hørt.

Jeg skal derefter gaa over til den Tale, jeg havde tænkt at holde her, og begynde med at sige, at Tiden maaske ikke burde spildes med politiske Opgør om Forhold og Begivenheder, der nu allerede ligger bag os, men at vi hellere saa hurtigt som muligt burde tage fat paa et sagligt Arbejde, paa Løsning af de Opgaver, som nu ligger for. Men man kan sige, at for det første har „de Store“ her i Salen jo ikke givet os „menige“ Medlemmer noget særlig godt Eksempel, og dernæst, at vi menige har faaet et Tidspunkt at tale paa, som næppe kunde være anvendt til noget andet og bedre, da de fleste jo er rejst hjem, og saa kan man maaske nok tillade mig at tale lidt om den almindelige Situation.

Det ser ud til, at mange Landes demokratisk-parlamentariske Liv mere eller mindre befinder sig i en Krise. Indeholder Plan-økonomi ikke meget alvorlige Farer for Demokratiet?, spørger nogle. Og kan de af Folkestyret fremgaaede Regeringsmyndigheder overhovedet klare sig over for de forskellige professionelle Organisationer til Varetagelse af særlige Interesser, saa det hele ikke bliver til Kompromisser i Stedet for til Beslutninger, som virkelig løser Problemerne?, spørger andre.

Herhjemme er det heller ikke alene i økonomisk Henseende, Landet lever i en langstrakt Krise, i hvilken det er vanskeligt at danne sig et virkeligt Skøn ret langt fremover. Ligesom i andre Lande befinder ogsaa i vort Land det demokratisk-parlamentariske Arbejde sig i Virkeligheden

i en Art Krisetid, hvad de Farer og Mangler, vi stadig støder paa, til fulde viser.

Det er imidlertid ikke nogen af de ovennævnte Farer, jeg her agter at komme ind paa, men derimod en anden Fare for Demokratiet, som maaske til syvende og sidst ikke er mindre. Naar man selv altid baade før og efter Besættelsen, ogsaa i 30erne, uden Vaklen har staaet helt og fuldt paa Demokratiets Grund, saa kan man maaske nok efter Besættelsen tillade sig at tale aabent om de Farer, der lurar paa Demokratiet, uden af den Grund at mistænkeliggøres.

En af de største Farer for os er i Virkeligheden den, at vore politiske Partier, efterhaanden som de bliver ældre, skal gaa hen og miste deres Idé eller blot, at Ideen i dem skal gaa hen og smuldre væk, saa de kommer til at lide af indre Tomhed og aandelig Raadvildhed, samtidig med at deres stadig større Organisationsmaskineri og Valgapparat tramper trostigt videre.

Intet er farligere for os alle end et *af-sjælet* Demokrati. Det er i et saadant Demokrati, at den professionelle Politikertype trives, for hvem Politik er blevet Handel og Forretning, medens personlig Overbevisning og egen Mening om Tingene glider i Baggrunden, saadan som man har kendt det nogle Steder i Udlandet, ja, hvor det endog kommer dertil, at den frigjorte Personlighed, som ledes af Ideer og Livssyn, kommer til kort over for den ufri Personlighed, det vil sige den Personlighed, som kun er bundet af nærliggende taktiske og opportunistiske Hensyn.

Jeg skal naturligvis ikke inklade mig paa at konkretisere disse almene Betragtninger paa politiske Personligheder og Partier her i Danmark. Disse Betragtninger kunde maaske give os alle uden Undtagelse noget at tænke paa ogsaa uden det. Men jeg kan ikke lade være at bringe en Mand i Erindring, som nogle i denne Sal maaske ikke finder særlig Behag i at blive mindet om, og som Tusinder i dette Land nu finder Tilfredsstillelse i at fryse imod, ganske ligesom de for kort Tid siden fandt Behag i at tiljuble ham. Christmas Møller var en Mand, som for sit Lands Sikkerheds og Fremtids Skyld vidste sig forpligtet til at optage en Kamp, som han mente det farligt for Nationen at lade ligge. Han var bundet af denne Overbevisning. Han vidste ogsaa, hvad det vilde koste. Han betalte Prisen, og han beklager sig ikke. Heller ikke jeg fremdrager dette for at beklage ham, men jeg beklager dansk parlamentarisk Liv, hvis det ikke har Brug for Typer af hans Støbning, men blot støder dem fra